

MELEKLERE İMAN VE İNSAN HAYATINA ETKİSİ¹

Meleklerin varlığına îman etmek, imanın esaslarından biridir. Melekler, gayb alemine ait varlıklardır. Allah katında imanın en makbulü de, gayba olan imandır. Çünkü görünen bir şeye, herkes inanır.

ذَٰلِكَ الْكِتَابُ لَا يَرِيحُ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ

"Bu kendisinde şüphe olmayan kitaptır. Allah'a karşı gelmekten sakınanlar için yol göstericidir. Onlar, gayba îman ederler, namazı dosdoğru kılarlar, kendilerine rızık olarak verdiğimizden Allah yolunda harcarlar" (Bakara, 2/2-3) mealindeki ayetler, bu gerçeği ifade etmektedir. Gözle görülen bir şeye veya gerçekleşmiş bir olaya, inanıp inanmamak çok fazla bir şey ifade etmez. Buna, ister istemez, herkes inanır.

إِذَا وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ * لَيْسَ لَوْفَعَتِهَا كَاذِبَةٌ

"Kesin gerçekleşecek (olan Kıyamet) koptuğu zaman, onun kopuşunu yalanlayacak kimse olmayacaktır" (Vaki'a, 56/1-2) anlamındaki ayeti ile bu gerçek bildirmektedir.

"**Gayb**"; görülmeyen, saklı ve gizli olan, aklın varlığına hemen hüküm veremeyeceği şey demektir. Buna göre gayb iki kısımdır:

a) Sadece Allah'ın bilebileceği gayb.

"Gaybın anahtarları yalnızca O'nun katındadır, onları ancak O bilir" (En'âm, 6/59) anlamındaki âyette sözü edilen gaybı insanlar bilemez.

b) Yüce Allah'ın varlığı, zâtı, sıfatları, âhiret günü, o günde gerçekleşecek olaylar ve meleklerin varlığı gibi aklî ve naklî delillerle ispatlanan gayb.

"Onlar, gayba inanırlar" (Bakara, 2/3) anlamındaki ayette gayba iman edenler övülmektedir. Bu tür gaybı, her akıl sahibi anlayabilir.

İşte meleklerle iman da gayba iman kapsamında ele alınmaktadır. Çünkü insan, melekleri gözle görememektedir.

MELEK

Sözlükte elçi, haberci, güç ve kuvvet anlamlarına gelen **melek**; yeme, içme, uyuma, erkeklik, dişilik, gençlik ve ihtiyarlık gibi özellikleri olmayan nuranî varlıklardır.

Peygamberimiz (a.s.) meleklerin nurdan yaratıldığını bildirmiştir: **خَلَقَتِ الْمَلَائِكَةَ مِنْ نُورٍ** "Melekler nurdan yaratılmıştır."²

Meleklerin varlığı, aklî ve naklî delillerle sabittir. Bunun için, Allah'a iman eden bütün insanlar, meleklerin varlığına da iman ederler, etmeleri gerekir.

Meleklerle îman Allah'ın kesin emridir. Bir ayette şöyle buyurulmaktadır:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا آمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ عَلَى رَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي أَنْزَلَ مِنْ قَبْلِ وَمَنْ يَكْفُرْ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا

"Ey iman edenler! Allah'a Peygamberine, Peygamberine indirdiği kitaba iman edin. Kim Allah'ı, meleklerini, kitaplarını, peygamberlerini ve ahiret gününü inkar eder, derin bir sapıklığa düşmüş olur" (Nisâ, 4/136).

¹ Bu bölüm Din İşleri Yüksek Kurulu Üyesi **Mehmet Zeki KARAKAYA** tarafından hazırlanmıştır.

² Müslim, Zühd, 60, IV, 2294.

Meleklerin varlığını inkâr etmek insanı küfre götürür. Bu husus, Kur'ân'da açıkça ifade edilmektedir:

مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِلَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَرُسُلِهِ وَجِبْرِيلَ فَإِنَّ اللَّهَ عَدُوٌّ لِلْكَافِرِينَ

“Her kim Allah’a, meleklerine, peygamberlerine, Cebrail’e ve Mikail’e düşman olursa, bilsin ki Allah da inkar edenlerin düşmanıdır” (Bakara, 2/98).

Meleklerin gözle görülmeme özellikleri, onların yokluğunu gerektirmediği gibi, inkâr edilmelerini de gerektirmez. Aslında var olduğunu kesin olarak bildiğimiz halde görmediğimiz sadece melekler değildir. Evrende göremediğimiz daha nice varlıklar bulunmaktadır. Mesela akıl, ruh, zekâ, sevinç ve üzüntünün varlığını biliyoruz, hissediyoruz, ama bunları somut olarak göremiyoruz. Bunları göremiyoruz diye onların yokluğuna hükmedemeyiz. Melekler için de aynı durum söz konusudur. Göremiyoruz ama vardır, varlıklarını bize Allah ve Peygamber bildirmektedir. Biz, meleklerin varlığını ancak akıl yoluyla anlar ve naklî delillere dayanarak onların varlığına iman ederiz.

İnsan, ruh ve bedenden oluşan bir varlıktır. Bedenin ihtiyaçlarını sağlamak için nasıl bir takım sebeplere ve vasıtalara ihtiyaç duyuluyorsa, ruh ve maneviyatla ilgili olarak da yine vesile ve vasıtalara ihtiyaç vardır. İnsanın görebilmesi için göze ve ışığa, duyabilmesi için kulağa ve sese, konuşabilmesi için dile ve havaya ihtiyacı vardır. Aynı şekilde akıl, şuur ve yeteneklerin de birbirinden farklı birçok sebep ve vasıtaya ihtiyacı vardır. İşte melekler, bu konularda, insanların olumlu yönde gelişmelerine, diğer varlıkların da, kainatın genel düzenine uygun konumlarda bulunmalarına, Allah’ın izniyle nezaret ederek vesile veya vasıta olma görevini yapmaktadırlar.

MELEKLERİN GÖREVLERİ

Meleklerin görevlerini şöyle sıralayabiliriz:

* Melekler, Allah’ın verdiği görevleri, O’nun adına yerine getirirler; insanların hakka ve hayra ulaşmalarına vesile, şuarsuz maddî varlıkların kâinatın genel nizamına uygun bir şekilde hareket etmelerine vasıta ve o ilahî kanunlara da şuurlu birer temsilci olurlar.

* Meleklerin yapıları, şer işleri işlemeye elverişli değildir. Ancak insanın yapısında biri hayır, diğeri de şer olmak üzere iki cazibe, iki özellik vardır. **Hayır cazibesi**, insanı fazilete ve güzelliklere ulaştırır. **Şer cazibesi** ise, onu günah işlere ve geçici zevklere çekip götürür. İnsanların hakka ve hayra yönelmelerine melekler, şer işlere yönelmelerine ise şeytanlar aracılı olurlar. Bunun içindir ki, cennete girecekleri melekler selam ve tebriklerle karşılayacaklarını, Yüce Allah,

وَسِيقَ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ إِلَى الْجَنَّةِ زُمَرًا حَتَّىٰ إِذَا جَاؤُوهَا وَفَتَحَتْ أَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَا سَلَامٌ عَلَيْكُمْ طِبْتُمْ فَادْخُلُوهَا خَالِدِينَ*

“Rablerinin azabından sakınanlar, bölük bölük cennete sevk edilirler. Oraya varıp da cennetin kapıları açıldığında cennet bekçileri onlara, ‘selam size, ne hoşsunuz, buyurun, sonsuza kadar kalmak üzere girin cennete derler” (Zümer, 39/73) âyeti ile açıklamaktadır.

Cehenneme konulacakları ise, onları aldatıp şerre yönlendiren şeytan, onlara şöyle bir mazeret beyanında bulunarak gerçekleri itiraf edeceğini ve onları yalnız bırakacağı, Kur’an-ı Kerim’de şöyle bildirilmektedir:

وَقَالَ الشَّيْطَانُ لَمَّا قُضِيَ الْأَمْرُ إِنَّ اللَّهَ وَعَدَكُمْ وَعْدَ الْحَقِّ وَوَعَدْتُكُمْ فَأَخْلَفْتُكُمْ وَمَا كَانَ لِي عَلَيْكُمْ مِّنْ سُلْطَانٍ إِلَّا أَن دَعَوْتُكَ فَاسْتَجَبْتَ لِي فَلَا تَلْمُزْنِي وَلَا تَكْفُرْ لِي كَفَرْتَ بِمَا أَشْرَكْتُمُونِ مِن قَبْلُ إِنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ*

“İş bitirilince şeytan diyecek ki: ‘Şüphesiz Allah size gerçek olanı vaat etti. Ben de size söz verdim ama yalancı çıktım. Zaten benim sizi zorlayacak bir gücüm yoktu. Ben sadece sizi çağırdım, siz de hemen bana geliverdiniz. O halde beni kınamayın, kendinizi kınayın. Artık ben sizi kurtaramam, siz de beni kurtaramazsınız. Şüphesiz ben daha önce sizin, beni Allah’a ortak koşmanızı kabul etmemiştim. Şüphesiz, zalimlere elem dolu bir azap vardır” (İbrahim, 14/22).

* Melekler, hiç yorulmadan, bıkip usanmadan Allah'ı tesbih eder ve hep O'na ibadet halinde olurlar. Konumuzla ilgili olan bazı ayetlerde şöyle buyurulmaktadır:

وَلَهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ عِنْدَهُ لَا يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِهِ وَلَا يَسْتَحْسِرُونَ يُسَبِّحُونَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ لَا يَفْتُرُونَ

“Göklerde ve yerde kim varsa hep O'nundur. O'nun katındakiler (melekler) ne O'na ibadetten çekinir (ve büyüklenirler) ne de yorgunluk (ve bıkkınlık) duyarlar. Hiç ara vermeksizin gece gündüz (Allah'ı) tesbih ederler” (Enbiya, 21/19-20).

إِنَّ الَّذِينَ عِنْدَ رَبِّكَ لَا يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِهِ وَيُسَبِّحُونَهُ وَلَهُ يَسْجُدُونَ

“Şüphesiz Rabbin katındaki (melekler) O'na ibadet etmekten kibirlenmezler. O'nu tesbih ederler ve yalnız O'na secde ederler” (A'raf, 7/206).

* Melekler, Allah'a hiç isyân etmezler, hangi iş için yaratılmışlarsa onu yaparlar. Onların bu durumu, Kur'ân'da şöyle ifade edilmektedir:

لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ

“Allah'ın kendilerine verdiği emirlere karşı gelmezler ve kendilerine emredilen şeyi yaparlar” (Tahrîm, 66/6) Bir başka ayette de şöyle buyurulmaktadır:

وَلِلَّهِ يَسْجُدُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مِنَ دَابَّةٍ وَالْمَلَائِكَةِ وَهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ يَخَافُونَ رَبَّهُمْ مِمَّنْ قَوْفِهِمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ

“Göklerde ve yerde bulunan canlılar ve melekler büyüklük taslamadan Allah'a boyun eğler. Üzerlerinde hakim ve üstün olan Rablerinden korkarlar ve emr olundukları şeyleri yaparlar” (Nahl, 16/49-50).

* Melekler, Allah'tan gelen emre göre hareket ederler, buldukları yerden çok uzak mesafedeki yerlere anında ulaşabilirler. Onlar, yerleri ve gökleri bir anda dolaşabilir bir yapıya sahiptirler. Kur'ân-ı Kerim, onların bu özelliğini şöyle bildirmektedir:

أَلْحَمْدُ لِلَّهِ فَاطِرِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ جَاعِلِ الْمَلَائِكَةِ رُسُلًا أُولِي أَجْنِحَةٍ مَّثْنَى وَثُلَاثَ وَرُبَاعَ يَزِيدُ فِي الْخَلْقِ مَا يَشَاءُ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

“Hamd, gökleri ve yeri yaratan, melekleri ikişer, üçer, dörder kanatlı elçiler yapan Allah'a mahsustur. O, yaratmada dilediğini artırır. Şüphesiz Allah'ın gücü her şeye hakkıyla yeter” (Fâtır, 35/1).

* Melekler, bir anda çok uzak yerlere gidip gelebilme, semadan yere, yerden semaya inip çıkabilme özelliğine sahiptirler. Onların bu özellikleri, insanların özellikleriyle, kanatları da bizim bildiğimiz kanatlarla kıyaslanamaz. Dolayısıyla melekleri göremediğimiz gibi onların yapılarını ve işlerini, bizim yapılarımız ve işlerimizle kıyaslama yoluna gidemeyiz. Kur'ân-ı Kerim, meleklerin bu olağan üstü özelliklerini, bize şöyle bildiriyor:

تَخْرُجُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ إِلَيْهِ فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ خَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ

“Melekler ve Ruh (Cebrâil) ona, süresi elli bin yıl olan bir günde yükselir” (Meâric, 70/4).

* Melekler, Allah'ın izniyle birbirinden çok farklı şekillere girebilirler. Örnek olarak Cebrâil (a.s.) Hz. Peygamber (s.a.v.)'e gelirken bazen Ashab-ı kiramdan **Dihye** adındaki sahabi suretinde, bazen de kimsenin tanıyamadığı bir yabancı görünümünde gelirdi (Müslim, İmân, 1). Hz. İbrahim ve Hz. İsa'ya gönderilen meleklerin de, birer insan şeklinde görüldükleri yine Kur'ân'da bildirilmektedir.

* Melekler, gaybı bilemezler. Allah, onlara neyi bildirmişse, ancak onu bilirler, daha ötesine gidemezler. Konu ile ilgili ayetlerde şöyle buyurulmaktadır:

قَالُوا سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ قَالَ يَا آدَمُ أَنْبِئْهُمْ بِأَسْمَائِهِمْ فَلَمَّا أَنْبَأَهُمْ بِأَسْمَائِهِمْ قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ إِنِّي أَعْلَمُ
غَيْبَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَأَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ

“Melekler, ‘Seni bütün eksikliklerden uzak tutarız. Senin bize öğrettiklerinden başka bizim hiçbir bilgimiz yoktur. Şüphesiz her şeyi hakkıyla bilen, her şeyi hikmetle yapan sensin’ dediler. Allah şöyle dedi: Ey Adem! Onlara bunların isimlerini söyle.’ Adem, meleklerle onların isimlerini bildirince Allah, ‘Size, göklerin ve yerin gaybını şüphesiz ki ben bilirim, yine açığa vurduklarınızı da, gizli tuttuklarınızı da ben bilirim demedim mi?’ dedi” (Bakara, 2/31-33).

* Melekler, yerde ve semada bulunurlar. Yer yüzünde bulunanlarına **arzî melekler**, gökyüzünde olanlarına ise **semavî melekler** denir. Ayetlerde ve hadislerde, meleklerin sayısı ile ilgili bir bilgi yer almamaktadır. Bununla birlikte, meleklerin pek çok olduğu anlaşılmaktadır. Ne kadar olduklarını ise, sadece Allah bilir.

Ayrıca melekler, görev bakımından da çeşitli isimler alırlar. **Cebrâîl**, **Mikail**, **İsrâfil** ve **Azrail** dört büyük melek olarak isimlendirilirler. **Kirâmen-Kâtibin** (Hafaza), **Münker-Nekir**, **Hamele-i Arş**, **Mâlik** ve **Rıdvân** adı verilen melekler de vardır.

DÖRT BÜYÜK MELEK

Dört büyük melekten birisi olan **Cebraîl**, Allah tarafından Peygambere vahiy getirmekle görevlidir. Cebraîl’e (a.s.) güvenilir ruh anlamına gelen “**Rûhu’l-emîn**” de denilmiştir:

نَزَلَ بِهِ الرُّوحُ الْأَمِينُ عَلَى قَلْبِكَ لِتَكُونَ مِنَ الْمُنذِرِينَ

“Uyarıcılardan olasın diye onu güvenilir Ruh (Cebraîl) senin kalbine apaçık Arapça bir dil ile indirmiştir” (Şuarâ 26/193-194).

Bir başka ayette de ona **Ruhu’l Kudüs** adı verilmiştir:

قُلْ نَزَّلَهُ رُوحُ الْقُدُسِ مِنْ رَبِّكَ بِالْحَقِّ لِيُثَبِّتَ الَّذِينَ آمَنُوا وَهُدًى وَبُشْرَى لِلْمُسْلِمِينَ

“Ey Muhammed! De ki: Kur’an’ı Ruhu’l-kudüs (Cebraîl) inananların inançlarını sağlamlaştırmak, Müslümanlara doğru yolu göstermek ve onlara bir müjde olmak üzere Rabbinden hak olarak indirdi” (Nahl 16/102).

Cebraîl, meleklerin en üstünü ve en büyüğüdür. O, Allah’a en yakını olduğu için kendisine “meleklerin efendisi” anlamında “seyyidü’l-melaike” denilmiştir.

Mikail, dört büyük melekten biridir. Tabiatla ilgi olayları ve canlıların rızıklarını idare etmekle görevlidir.

İsrafil’in görevi ise sura üflemektir. **İsrafil**, sura iki kez üfleyecek, ilkinde kıyamet kopacak, ikincisinde ise yeniden diriliş meydana gelecektir.

Azrail, de, ölüm sırasında canlıların ruhunu almakla görevli olduğu için “**melekü’l-mevt**” (ölüm meleği) adıyla anılmıştır:

قُلْ يَتَوَفَّاكُم مَّلَكُ الْمَوْتِ الَّذِي وُكِّلَ بِكُمْ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ تُرْجَعُونَ

“De ki: Size vekil kılınan ölüm meleği canınızı alacak, sonra Rabbinize döndürüleceksiniz” (Secde 32/11).

KİRAMEN KÂTİBİN

Kirâmen Kâtibîn, insanların hayır, şer, iyi ve kötü diye nitelendirilen bütün söz, iş ve davranışlarını, onların amel defterlerine yazmak ve bu defterleri korumakla görevlidirler. "**Hafaza Melekleri**" adı da verilen bu yazıcı melekler,

وَإِنَّ عَلَيْكُمْ لَحَافِظِينَ كِرَامًا كَاتِبِينَ يَعْلَمُونَ مَا تَفْعَلُونَ

“Üzerinizde yaptıklarınızı koruyucu melekler vardır. Onlar şerefli, değerli katiplerdir. Her yaptığınızı bilirler” (İnfitâr 82/10-12) mealindeki ayette bize tanıtılmaktadır. İnsanların sağında ve solunda bulunan bu melekler, bir başka ayette şöyle açıklanmaktadır:

إِذْ يَتَلَقَى الْمُتَلَقِيَانِ عَنِ الْيَمِينِ وَعَنِ الشَّمَالِ قَعِيدٌ. مَا يُلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ عَتِيدٌ

“İnsanın sağında ve solunda oturan iki alıcı melek, onun sözlerini ve yaptıklarını kaydetmek-tedir. İnsan hiçbir söz söylemez ki, yanında onu gözetleyen, dediklerini zapt-eden bir melek bulunmasın” (Kâf 50/17-18).

Bu yazıcı melekler, insanların söz, iş ve davranışlarını adına “**Amel Defteri**” denilen kitaba yazarlar. Bu kitap kıyamet gününde, insanlara ön veya arka taraflarından,³ sağ veya sol ellerine⁴ verilerek, اقرا كتابك “Oku kitabını” (İsrâ 17/14) denilecek, insanlar da, bütün yaptıklarını, bu kitapta eksiksiz olarak bulacaklardır.⁵

MÜNKER-NEKİR

Münker-Nekir melekleri, kabrine konulan insanlara gelip soru soran iki meleğe verilen bir isimdir. Bunlara, kısaca, Münkereyn ve Fettanü'l-kabir (kabir sorgucusu) da denilmiştir. Bunlar kabirlerine konulan insanlardan, "Rabbin kim?, Peygamberin kim?, Dînin nedir?, Kitabın nedir?" diye soru soracakları, hadislerde açıklanmaktadır.⁶

Kabirlerine konulan insanların durumu ve olara soru sormak için gelen Münker ve Nekir isimli melekler, bir hadiste şöyle açıklanmıştır:

إذا وضع العبد في قبره وتولي وذهب أصحابه، حتى إنه ليسمع قرع نعالهم، أتاه ملكان فآقعداه، فيقولان له: ما كنت تقول في هذا الرجل محمد صلى الله عليه وسلم؟

“(Mümin) kul kabre konulup dost ve yakınları ayrılıp gittikleri zaman -ki meyyit gidenlerin ayak seslerini duyar- ona iki melek gelir ve meyyiti oturturlar ve ona sorarlar: Muhammed hakkında ne diyorsun?

Mü'min, ben şahitlik ederim ki o Allah'ın kulu ve elçisidir der.

فيقال: انظر إلى مقعدك في النار، أبدلك الله به مقعدا من الجنة

Bunun üzerine melekler ey mü'min! Cehennemdeki yerine bak Allah onu senin için cennetten bir makamla değiştirdi derler.

Peygamber (a.s.) o mümin cehennem ve cennetteki o iki makamını birden görür buyurmuştur.

وأما الكافر، أو المنافق: فيقول: لا أدري، كنت أقول ما يقول الناس

³ İnşikâk 84/10.

⁴ Hâkka 69/19-25.

⁵ Kehf,18/49.

⁶ Münzirî, IV. 365-370.

Kâfir ve münafik meyyit meleklerin sorularına, Muhammed hakkında bir şey bilmiyorum, halkın ona Peygamber dediklerini duyardım der.

فيقال لا دريت ولا تليت Kâfir ve münafik meyyite, hay sen anlamaz ve duymaz olaydın denir.

ثم يضرب بمطرقة من حديد ضربة بين أذنيه فيصيح صيحة

Sonra bu kâfir ve münafığın iki kulağı arasına demirden bir topuzla vurulur. Topuz vurulunca şiddetle bağırıp feryat eder.

يسمعا من يليه الا الثقلين Bunların feryadını insan ve cin hariç ölüye yakın her şey duyar”⁷.

RIDVAN

Rıdvan, cennet kapılarında bekçi olan, cennete girecek müminleri selamla karşılayıp onlara hizmet eden meleklerin reisine denir. **Rıdvan**, cennetin kapısını ilk defa Hz. Muhammed (a.s.v.)'a açacaktır.⁸ Kur’ân’ı Kerim, bu melekleri, şöyle açıklamaktadır:

وَسِيقَ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ إِلَى الْجَنَّةِ زُمَرًا حَتَّىٰ إِذَا جَاؤُوهَا وَفُتِحَتْ أَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَا سَلَامٌ عَلَيْكُمْ طِبْتُمْ فَادْخُلُوهَا خَالِدِينَ

“Rablerinin azabından sakınanlar, bölük bölük cennete sevk edilirler. Oraya varıp da cennetin kapıları açıldığında cennet bekçileri onlara, ‘selam size, ne hoşsunuz, buyurun sonsuza kadar kalmak üzere girin cennete derler” (Zümer, 39/73).

Allah’a verdiği sözü tutan ve ahdini bozmayan, yakınlarıyla ilişkisini devam ettiren, Allah’tan ve ahirette vereceği hesaptan korkan, Allah için sabreden, namazları dosdoğru kılan, fakir ve yoksullara gizli ve açık yardımda bulunan, kötülükleri iyilikle savan kimseler, Kur’ân-ı kerimde akıllı insanlar olarak tanıtılmaktadır:

أَفَمَن يَعْلَمُ أَنَّمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِن رَّبِّكَ الْحَقُّ كَمَنْ هُوَ أَعْمَىٰ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُو الْأَلْبَابِ . الَّذِينَ يُؤْفُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَلَا يَنْقُضُونَ الْمِيثَاقَ

وَالَّذِينَ يَصِلُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَن يُوصَلَ وَيَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ وَيَخَافُونَ سُوءَ الْحِسَابِ . وَالَّذِينَ صَبَرُوا ابْتِغَاءَ وَجْهِ رَبِّهِمْ

وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَنْفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً وَيَدْرُؤُونَ بِالْحَسَنَةِ السَّيِّئَةِ أُولَٰئِكَ لَهُمْ عُقْبَى الدَّارِ

“Rabbinden sana indirilenin gerçek olduğunu bilen kimse, (onu bilmeyen) kör gibi olur mu? (Bunu) ancak akıl sahipleri anlar.

Onlar, Allah’a verdikleri sözü yerine getiren ve sözleşmeyi bozmayanlardır.

Onlar, Allah’ın riayet edilmesini emrettiği haklara riayet eden, Rablerine saygı besleyen ve hesaptan korkanlardır.

Onlar, Rablerinin rızasına ermek için sabreden, namazı dosdoğru kılan, kendilerine verdiğimiz rızıklardan gizli olarak ve açıktan Allah için harcayan ve kötülüğü iyilikle ortadan kaldıranlardır. İşte bunlar için dünya yurdunun iyi sonucu vardır.

Bu sonuç da Adn cennetleridir. Atalarından, eşlerinden ve çocuklarından iyi olanlarla beraber oraya girerler. Melekler de her bir kapıdan yanlarına girerler (ve şöyle derler): Sabretmenize karşılık selam sizlere. Dünya yurdunun sonucu (olan cennet) ne güzeldir” (Ra’d, 13/20-22).

MALİK

⁷ Buhari, Cenaiz, 68. II, 92.

⁸ bk. Zümer, 39/ 72-74. Ra’d, 13/20-22.

Malik, cehennemde görevli olan meleklerin reisidir. Kıyamet günü hesaplar görüldükten ve cennetlikler ile cehennemlikler birbirinden ayrıldıktan sonra **Malik**, onlar için ilk kez cehennemin kapısını açacaktır. Bu konuyla ilgili ayet şöyledir:

وَسِيقَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ جَهَنَّمَ زُمَرًا حَتَّىٰ إِذَا جَاؤُهَا وَفُتِحَتْ أَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَا أَلَمْ يَأْتِكُمْ رُسُلٌ مِّنكُمْ يَتْلُونَ عَلَيْكُمْ آيَاتِ رَبِّكُمْ فَيُلُونَكُمْ فَلَقُوا بِرُءُوسِهِمْ يَوْمَئِذٍ وَنُفِخَ فِي سُورٍ مَّعْلُومَةٍ وَقَالَ الْمُؤْمِنُونَ هَذَا الْقَوْمُ الْكَافِرِينَ فَذُكِرُوا فِيهَا مَذْمُومِينَ مِمَّا كَانُوا يَفْعَلُونَ

“İnkâr edenler grup grup cehenneme sevk edilirler. Cehenneme vardıklarında oranın kapıları açılır ve cehennem bekçileri onlara şöyle derler: ‘İçinizden Rabbinizin âyetlerini size okuyan ve böyle bir güne kavuşacağınıza dair sizi uyaran peygamberler gelmedi mi?’ (diye soracaklar) Onlar da, ‘Evet geldi fakat biz onları inkâr ettik’ derler. Fakat inkarcılar hakkında azap sözü gerçekleşmiştir” (Zümer, 39/71).

HAMELE-İ ARŞ

Arşı taşıyan meleklerle, **Hamele-i Arş** adı verilir. Kur’an-ı Kerim’de, bu meleklerle ilgili olarak şöyle buyurulmaktadır:

الَّذِينَ يَحْمِلُونَ الْعَرْشَ وَمَنْ حَوْلَهُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيُؤْمِنُونَ بِهِ وَيَسْتَغْفِرُونَ لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا وَسِعْتَ كُلَّ شَيْءٍ رَّحْمَةً وَعِلْمًا فَاغْفِرْ لِلَّذِينَ تَابُوا وَاتَّبَعُوا سَبِيلَكَ وَقِهِمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ رَبَّنَا وَأَدْخِلْهُمْ جَنَّاتٍ عَدْنٍ الَّتِي وَعَدْتَهُمْ وَمَنْ صَلَحَ مِنْ آبَائِهِمْ وَأَزْوَاجِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ وَقِهِمُ السَّيِّئَاتِ وَمَنْ تَقِ السَّيِّئَاتِ يَوْمَئِذٍ فَقَدْ رَحِمْتَهُ وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ

“Arşı taşıyanlar ve onun çevresinde bulunanlar (melekler) Rablerini hamd ederek tespih ederler, O’na inanırlar ve inananlar için (şöyle diyerek) bağışlanma dilerler: ‘Ey Rabbimiz! Senin rahmetin ve ilmin her şeyi kuşatmıştır. O halde tevbe eden ve senin yoluna uyanları bağışla ve onları cehennem azabından koru. Ey Rabbimiz! Onları da, onların babalarından, eşlerinden ve soylarından iyi olanları da, kendilerine va’d ettiğin Adn cennetlerine koy. Şüphesiz sen mutlak güç sahibisin, hüküm ve hikmet sahibisin. Onları kötülüklerden koru. Sen o gün kimi kötülüklerden korursan, ona rahmet etmiş olursun. İşte bu büyük başarıdır” (Mü’min, 40/7-9).

MELEKLERE İMANIN HAYATIMIZA ETKİSİ

İman esasları, ömür boyu göz önünde bulundurulması gereken hayat prensipleridir. Bu esasları, kendi hayatının değişmez ilkeleri olarak kabul eden bir insan, bütün hareketlerinde şuurlu ve kararlı bir tutum sergiler. Söylediği her sözün, yaptığı her iş ve davranışın kaydedildiğini ve bunlardan sorumlu olduğunu bilir, tedbirli olur. Sadece yaşadığı günü değil, geleceğini ve ebedi hayatını düşünür. Âhiret hayatının, bu dünyanın bir devamı olduğunu, burada yapılanlardan sorguya çekileceğini bilir, hayatını ona göre düzene koyar ve hazırlıklı olur.

Aslında dünya hayatı, âhiretteki ebedi hayata hazırlanmaktan ibarettir. Çünkü âhiret hayatıyla ilgili her şey, buradan gönderilmektedir. Konumuzla ilgili bir ayet-i kerimede şöyle buyurulmaktadır:

يَوْمَ تَجِدُ كُلُّ نَفْسٍ مَّا عَمِلَتْ مِنْ خَيْرٍ مُّحْضَرًا وَمَا عَمِلَتْ مِنْ سُوءٍ تَوَدُّ لَوْ أَنَّ بَيْنَهَا وَبَيْنَهُ أَمَدًا بَعِيدًا وَيُحَذِّرُكُمُ اللَّهُ

“Herkesin yaptığı iyiliği ve yaptığı kötülüğü hazır bulacağı günde kişi, kötülükleri ile kendi arasında uzak bir mesafe bulunmasını ister. Yine Allah sizi kendisine karşı dikkatli olmanız hakkında uyarmaktadır...” (Al-i İmrân, 3/30).

Bu ayetten anlaşılıyor ki âhiret hayatı, dünya hayatının bir uzantısıdır. Her insan, bu dünyada yaptıklarını,

وَكُلِّ إِنْسَانٍ أَلْزَمْنَاهُ طَائِرَهُ فِي عُنُقِهِ وَنُخْرِجُ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ كِتَابًا يَلْقَاهُ مَنْشُورًا

“Her insanın amelini boynuna yükledik. Kıyamet günü kendisine, açılmış olarak karşılaşacağı bir kitap çıkaracağız” (İsrâ, 17/13) mealindeki ayette bildirildiği üzere, kendi hayatının seyir defterinde, aynen zapta geçmiş olarak bulacaklar ve orada, bu dünyadaki yaptıklarına göre bir hayat süreceklerdir. Bu gerçek, bir başka ayette şöyle bildirilmektedir:

وَمَنْ كَانَ فِي هَذِهِ أَعْمَى فَهُوَ فِي الْآخِرَةِ أَعْمَى وَأَضَلُّ سَبِيلًا

“Kim bu dünyada körlük ettiyse, âhirette de kördür, yolunu daha da şaşırmıştır” (İsrâ, 17/72). Dünya hayatında iman edip güzel ameller işleyen hazırlıklı kullarına Yüce Allah,

يَا أَيُّهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ ارْجِعِي رَاضِيَةً مَرْضِيَةً إِلَىٰ رَبِّكَ فَاَدْخُلِي فِي عِبَادِي وَادْخُلِي جَنَّتِي

“Ey huzur içinde olan nefis! Sen O’ndan razı, O da senden razı olarak Rabbine dön. (İyi) kullarımın arasına gir, Cennetime gir” (Fecr, 89/27-30) diye lütuflu bir inayette bulunacağını açıklamaktadır. Demek ki, âhiret hayatında karşılaşılabilecek ve görülecek olan nimet veya azap, cennet veya cehennem gibi sevinç veya üzüntü verici her şey, bu dünyada iken severek ve isteyerek yapılan işlerin, oraya intikal eden sonuçlarıdır.

SONUÇ

Melekler, bu kainatta olup biten her şeyle ilgilidirler. Yüce Allah melekleri, her işe ve her varlığa nezaret etmekle ve kainatın nizamını sağlamak ile görevlendirmiştir.

Melekler, salih kullarının bıraktığı mirası, gelecek nesillere taşırlar (Bakara, 2/248), insanlara hizmet ve itaat ederler (Araf, 7/11). Savaş sırasında müminlere yardımcı olurlar (Enfal, 8/9-12) ve onlarla birlikte savaşır (Ali-i İmran, 3/123-124). İnsanların uyarılması için Allah’tan bir ruh, bir vahiyle inerler (Nahl, 16/2). Melekler, insanları korurlar (Târık, 86/4), iki yanında oturur ve onun yaptıklarını yazarlar (İnfitâr, 82/10), ağızlarından çıkan her sözü zapta geçirirler (Kâf, 50/17-18).

Melekler, kıyamet günü Arş’in etrafını kuşatırlar, Allah’ı hamd ile tespih ederler (Zümer, 39/75),

إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا تَتَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ أَلَّا تَخَافُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَبْشُرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُنتُمْ تُوعَدُونَ

“Şüphesiz ‘Rabbimiz Allah’tır’ deyip de sonra dosdoğru olanlar var ya onların üzerine melekler akın akın inerler ‘korkmayın, üzülmeyin, size (dünyada iken) va’d edilen cennetle sevinin derler” (Fussilet, 41/30). Melekler, mü’minleri cennetin kapısında selamla karşılar ve cennette de onlara hizmet ederler (Zümer, 39/71-72). Arşı taşıyan ve çevresinde bulunan melekler, müminlerin ve tevbe edenlerin bağışlanması için (Şûra, 42/45) dua ederler, onlar için Allah’tan af dilerler (Mümin, 40/7). Azrail ve emrindeki melekler, müminlerin ruhlarını kolaylıkla alırlar. Cebrail, Mikail, İsrail, Azrail gibi emir melekleri de, diğer işleri çeker çevirirler (Naziât, 79/1-5).

Melekler, hep insanların yanında bulunur ve onlardan hiç ayrılmazlar. Onlara yardım eder, hakka ve hayra ulaşmalarına vesile olurlar. Yaratılmışlar arasında insanlara en yakın olan meleklerdir. Öyle ise, yanlış işler yapıp da onları üzmemelidir. Hep güzel ameller ve hayırlı işler yaparak, onların duasını alalım.